

Aarhus byråds journalsager (J. Nr. 433-1896)

Originalt emne

Gader

Gader/Anlæg og Udvidelser af Gader

Inddæmning

Jorder

Jorder/Kommunens Jorder i Almindelighed

Indholdsfortegnelse

- 1) [Byrådsmødet den 17. december 1896](#)
- 2) [Byrådsmødet den 9. april 1897](#)
- 3) [Byrådsmødet den 20. maj 1897](#)
- 4) [Byrådsmødet den 17. juni 1897](#)
- 5) [Byrådsmødet den 23. september 1897](#)

Uddrag fra byrådsmødet den 17. december 1896 - side 3

[Til første side](#)

[Klik her for at åbne den oprindelige kilde](#)

(J. Nr. 433-1896)

I den imellem Kommunen og Firma C. Langballe & Søn under 18de-20de April 1893 afsluttede Overenskomst (se Byraadsforhandling for 1893, Till. S. 13) har Kommunen bl. a. forpligtet sig til inden Aaret 1898 langs den ydre Side af Saltværkets, Ridehusets og Kalkværkets Grunde at udlægge en Vej paa 24 Alens Bredde, der skal fortsættes til Hads Herreds Landevej med en Bredde af 20 Alen langs Kalkværkets Grund.

I Anledning heraf forelagde Formanden i Mødet den 19de f. M. et af Stadsingeniøren i Skrivelse af 11te f. M. fremsat Forslag til nærmere Bestemmelse af Omfanget af de i saa Henseende fornødne Inddæmningsarbejder, som Kommunen er pligtig til at udføre til næste Aar, og som Stadsingeniøren antager vil medføre en Bekostning af 38,000 Kr. Dette Forslag vedtog man i fornævnte Møde at afgive til Erklæring af Udvalget for Brolægningsvæsenet.

Nævnte Udvalg havde derpaa i Skrivelse af 14de d. M. udtalt, at det maatte fraraade, at Arbejdet kun udførtes i det af Stadsingeniøren foreslaaede Omfang, der alene medtog det allernødvendigste for at kunne fremstille den overomhandlede Vej og til dette fordrede en Kystsikring til 19,000 Kr., som vilde være uden Betydning for en videregaaende Opfyldning. Da en saadan imidlertid er forudsat under den af Kommunen hos Indenrigsministeriet erhvervede Inddæmningstilladelse (se Byraadsforhandling for 1893, S. 144) maatte Udvalget foreslaa, at Inddæmningen allerede nu foretoges efter den yderste Linie, hvortil det er tilladt Kommunen at gaa ud for den ovennævnte Strækning. Da dette Arbejde imidlertid ikke kunde udføres til 1898 og den omhandlede Vej saaledes ej heller kunde fremstilles inden den Tid, havde Udvalget efter derom sket Henvendelse under 24de f. M. fra C. Langballe & Søn erhvervet en Erklæring om, at disse paa visse nærmere betegnede Vilkaar vilde frafalde Bestemmelsen om, at det omhandlede Vejstykke gjordes færdigt inden 1898, medens dog Firmaet fastholdt, at hele Arealet ud for deres Ejendomme, derunder ogsaa et det tilfaldende Hjørnegrundstykke, inddæmmedes til næste Aar.

I Overensstemmelse med den saaledes foreliggende Indstilling bifaldt Byraadet, at Inddæmningen foretoges efter ovenberørte ydre Linie, der er en lige Fortsættelse imod Syd af den Inddæmningslinie, som allerede eksisterer ud for Gasværkets Tilliggende.

Sagen gik derefter tilbage til Udvalget til videre Foranstaltning med Hensyn til Tilvejebringelse af detaillerede Overslag m. v.

Uddrag fra byrådsmødet den 9. april 1897 - side 2

[Til første side](#)

[Klik her for at åbne den oprindelige kilde](#)

(J. Nr. 433-1896)

I Henhold til Beslutning i Mødet den 17de December f. A. havde Udvalget for

Brolægningsvæsenet m. m. under 17de f. M. fremsendt følgende Indstilling af 9de d. M., fra Stadsingeniøren angaaende Udførelsen af den paataenkte Inddæmning fra Havet Syd for Byen:

"I Henhold til det ærede Udvalgs Anmodning af 21/12 f. A. har jeg udarbejdet Plan og Overslag for Opfyldningsarbejdet bag Saltværket, Kalkværket og Slagtehuset.

Grænsen for Opfyldning dannes af en ret Linie i Fortsættelse af Gasværkets Skærm, som støder til land mod Syd ved det tidligere Skæl mellem Byens grund og Marselisborg.

Arbejdet maa paabegyndes med Anbringelsen af en Indfatning for Fyldmassen.

Udkast til Kystsikringen er vist paa Pl. II Sig 1 og 2. Kystværnet dannes af et Bolværk, som støtter ved udvendige Skraapæle. Udsikring af Bunden søges forhindret ved en Stenkastning. Pælenes Dimensioner aftage med Vanddybden, der er ca. 7 Fod ved det sydøstlige Hjørne af Gasværkets Opfyldning.

Ifølge Overslaget vil Omkostningerne ved Kyst-værnets Tilvejebringelse andrage ...ca. 51,030 Kr.

Angaaende Beregningen af Fyldmassen, som indgaar i Opfyldelsen, henvises til Tværprofilerne paa Pl III - Der er gaaet ud fra den Forudsætning, at den Kystlinie, der tilvejebringes ved det fremsendte forslag, ikke vil blive den endelige. Man vil sikkert ad Aare fylde endnu længere ud (se Planen til Gadeanlæg paa Marselisborg m.m.). Dette Forhold er der taget Hensyn til ved Fastsættelsen af Terrænhøjderne og ved Bestemmelsen af Højdeforholdene for Kloakledningerne, idet Gaderne nemlig bør lægges saa højt at Kloakerne kunne lægges i dem med tilstrækkeligt Fald og Størrelse og tillige komme dybt nok i Jorden, selv om det antages, at de skulle føres ud til den paa Marselisborgplanen angivne Kystlinie.

Dette Hensyn til kræve, at Gaden parallel med Kystlinien (Strækning B-C) (se Pl.I) mindst maa lægges i Soten 9,0 Fod over dgl. Bd. men det vilde ikke være rigtigt - og tillige for bekosteligt - at opfylde den øvrige

Overføres.....51,030 Kr.

Overføres... 51,030 Kr.

Del af Terrænet til denne Højde, da der saa ved eventuelle Bygningsforetagender skal bortføres Fyld fra Arealet.

Der er derfor paa Planen foreslaaet den Anordning, at Vejene lægges ca. 2 Fod over det øvrige Tærræn:

ved B. i Soten 9.o Fod over daglig Vande,

C i - 9.o - -

D i 8.5 - -

E i - 6.5 - -

Overkanten af Skraaningens langs Havet holdes i Soten 6.o Fod o. dgl. Bd., og Opfyldningen føres ved Land op til Soten 7.o Fod o. dgl. Bd at hensyn til Vandafledningen fra Tærrænet.

De paa Pl. I antydede Vejstrækninger A-B-C ere fastsatte i Overenskomsten af 12/4 1893 med Firmaet S. Langballe og Søn, og Kommunen har efter denne Overenskomst Forpligtelse til at fuldføre Vejanlægget inden 1898. Senere har Firmaet frafaldet denne Fordring, men fastholder dog Kontraktens § 5, ifølge hvilken Firmaet kan forlange saavel strækningen A-b-C som

- C-D-E til Havnen

anlagt inden Aar 1900.

Paa Pl II Sig. 3a, 3b og 3c ere Vejenes Tværprofiler viste, saaledes som de skulle være efter Overenskomsten, ligesom der i Overslaget kun er paaregnet anvendt de Vejmaterialer, som Overenskomsten fordrer, nemlig: grusede fortove, Kantsten, brolagte Rendestene og chauserede Kørebaner. Af Tværprofilerne fremgaa de projekterede Bredder for Vejenes Fortov og Kørebane. Det, Overføres...51,030 Kr.

Ovb-c-d, som ovenfor erført... 51,030 Kr.

vil ses, at der paa Profilet for Strækningen A-B (Sig. 3 a) er antydnet et 5 Alen bredt, brolagt Bælte langs Skagtehusets stakit, adskilt fra det nærmeste Fortov ved et Afviserværk. Denne brolagte Rabat er tænkt benyttet til Koldeplads for de Bogne, der skulle ekspederes ved Slagtehusets Kontrolstation.

Paa Plan I er antydnet en Fortsættelse af det nu projekterede Gadeanlæg i Overensstemmelse med Marselisborgplanen, nemlig Gaderne B-F og F-G. Den derved dannede Byggekarre A-B-F-G bør forbeholdes til eventuelle Udvidelser af det offentlige Slagtehus.

Omkostningerne ved Anlægget af Vejstrækningerne A-B-C-D, som ovenfor beskrevet, ville andrage.....12,724 -

Den paatænkte Opfyldning vil, som alt berørt, foranledige forskellige Kloakarbejder, idet de Kloaker, som udmunde i den paalældende Kyststrækning, maa forlænges ud til den nye Kystlinie.

De Kloaker, som skulle forlænges, ere DFrederiksbjergkloaken H-J-K- og Slagtehuskloalen M-L.

Førstnævnte Kloak fører Vandet fra Halvdelen af Frederiksbjerg. Den er opmuret af Kampsten. Det vil blive nødvendigt at opbryde og omlægge den paa Strækningen J-K, da denne Strækning er lagt med saa stærkt et Fald, at en forlængelse kun er mulig, naar strækningen omlægges med et svage Fald.

Ledningen forlænges og omlægges som en 3' 9" X 5' 6" øjestensformet Monierkloak (se Overføres...63,754 Kr.

Overført..... 63,754 kr.

Pl. II Sig. 5) som paa den opfyldte Trækning maa anbringes paa Pæleværk.

Slagtehusets Kloak udmunder for Tiden i Stranden efterat have passeret 2 Klaringskamre og et Kulfilter, hvori det er hensigten, at Blodet skal affarves. Den sidste Foranstaltning blev i sin Tid truffet af Hensyn til de næved liggende Badeanstalter; men skal det paatænkte Opfyldningsarbejde udføres, maa man opgive at affarve Blodet, thi denne Anordning kræver en altfor dyb Beliggenhed af Kloaken M-L- Kloakers dybe Beliggenhed kun saa et svagt Fald, nemlig 1:580, svagere end Frederiksbjergkloakens Forlængelse. Da tilmed Slagtehuset sender Blod og desl. ud i Kloaken, som har stærk Tilbøjelighed til at sætte sig fast i denne hyppige Skylninger af Kloakstrækningen L-M-N, hvorfor det foreslaas, at der paa Slagtehusets Grund anbringes en automatisk Skyllebeholder.

Angaaende Details ved Kloakanlægget henvises i Øvrigt til Planerne I og II.

Omkostningerne ved disse Anlæg blive ca. 14,459 -

Efter den paa Grundlag af de optegnede Tværprofiler (pl. III) foretagne Jordberegning skal der til hele Opskyldningen bruges ca. 10,000 Kubikfavne Fyld, og til Fremstilling af Arealet mellem Profil I og Profil V, hvilket Areal det først gælder om at faa opfyldt, ca. 5400 Kubikfavne.

Fra Bispetofte kan ventes ca. 1000 Kbkfv.

Ved en Afgravning af Wal=

Overføres..... ca. 1000 Kbkfv. 78,213 Kr.

Overført... ca. 1000 Kbkfv. 78,213 Kr.

lenstein's Skanse" kan faas 1000 -

Ved Gadeanlæg paa Marselisborg mellem Hads Herred Vej, Sct. Paulsgades Forlængelse og Marselisborg Allé kan ventes at indvindes 7000 -

lalt.... ca. 9000 Kbkfv

Heri vil der dog fragaa til Hads Herreds Vejens Regulering og Udvidelse et ikke ringe Kvantum, hvis størrelse dog ikke nu kan angives bestemt.

Da man vel ikke i den nærmeste Fremtid kan vente Fyld fra Marselisborg, bliver det vel næppe muligt i Aar at skaffe den fornødne Fyld til Veje, selv om man vilde indskrænke sig til Arealer mellem Profilerne I og V*). Derimod vil det være rigtigt snarest muligt at paabegynde Anbringelsen af Bolværket.

Det følger af sig selv, at det under disse Forhold er meget vanskeligt at opgive Prisen pr. Kubikfavn Fyld. En Middelpris af 4 Kr. vil dog maaske kunne anses for passende.

Omkostningerne ved Tilvejebringelsen af Fyldmassen vil da blive..... ca. 40,000 -

Idet der til uforudsete Udgifter ansættes ca. 5 pst., ville disse andrage..... ca. 6,787 -

De samlede Udgifter ved Opfyldnings arbejdet vil da..... ca. 125,000 Kr.

for hvilken Sum der indvindes omtrent

60,000 =Alen Det bemærkes, at Indhegningen af S. Langballe & Søn's Areal langs de nye Veje ikke er medregnet i Overslaget.

Til Vejanlægget er Firmaet ifølge Overenskomstens § 4 pligtig at bidrage 3000 kr., hvori dog fragaae 2000 Kr., som Kommunen ifølge § 6 skal bidrage til en Forlængelse af Saltvandsledningen til Saltværket (se Pl. I, hvor 0-p er den nuværende Ledning og p-q sammes Forlængelse).

Inden Aaret 1900 skal, som tidligere bemærket, Vejanlægget være fortsat til Havnen.
Anlægget af Strækningen D-E er altsaa snart forestaaende.

Men inden Vejanlægget kan udføres, vil det være nødvendigt at foretage meget omfattende Udbedringsarbejder ved Gasværkets Kystsikring, som alt efter saa Marts Forløb har vist sig at være meget brøstfældig. Paa Pl.II Sig.4 er Skærmen optegnet i sin nuværende Skikelse med førte Linier, og med røde Linier er optegnet den foreslaaede Forstærkning. Da det har vist sig, at Strømmen kan underskære Indfatningen og bortføre Fylden bag samme, hvorved dennes Sikkerhed stærkt trues, bestaar den foreslaaede Forstærkning

- 1) i en Væg af lodrette Planker foran Tømmerkisterne, hvor Plankerne lettest anbringes,
- 2) i en Stenkastning paa Faskiner foran denne Væg,
- 3) i en Forstærkning af Tømmerkisternes Forandring,
- 4) i en Supplering af de i Tømmerkisterne manglende Sten.

Udgifterne til disse Forstærkningsarbejder samt til Vejanlægget langs Gasværket ville andrage ca 33,000 Kr.

Der bør snarest tages fat paa Udbedringen af Gasværkets Skærm, da Søens Angreb paa den Dag for Dag bliver farligere for Skærmens Sikkerhed."

Efter gentagen Behandling af denne Indstilling, førte Gang i Mødet den 25de f. M., tiltraadte Byraadet samme og anmodede Udvalget for Brolægningsvæsenet om at drage Omsorg for Udførelsen af Arbejdet, hvortil der blev bevilget de i Overslaget forudsatte Beløb, nemlig:

A. Til selve Opfyldningen med Kystsikring, Jord-arbejde, Kloak= og Vejanlæg Tilsammen 125.000 Kr.

B. Til Vejanlæg langs Gasværkets Skærm med Udbedring og Forstærkning af denne 33,000 -

C. Til Forlængelse af Saltvandsledningen til Saltværket 1,500 -

Se Mødet den 20de Maj.)

Uddrag fra byrådsmødet den 20. maj 1897 - side 2

[Til første side](#)

[Klik her for at åbne den oprindelige kilde](#)

(J. Nr. 433-1896)

Efter Indstilling af Udvalget for Brolægningsvæsenet af 18de d. M. antoges der følgende Licitationstilbud paa Leveringer til Inddæmningsarbejdet bag Kalk- og Saltværket, nemlig:

fra Tømmermester P. Frederiksen paa Levering af 300 Kubikfavn Søsten til 33 Kr. pr. Kubikfavn og af 70 Favne Haandsten til 28 Kr. pr. Kubikfavn, og

fra Aarhus Trælasthandel paa Levering af forskellige Kvantiteter Tømmer og Bræder til et samlet Beløb af 14680 Kr. 83 Ø.

(Se Møderne den 9de April og den 17de Juni.)

Uddrag fra byrådsmødet den 17. juni 1897 - side 6

[Til første side](#)

[Klik her for at åbne den oprindelige kilde](#)

(J. Nr. 433-1896)

Efter Indstilling af Udvalget for Brolægningsvæsenet antoges der et fra Entreprenørfirmaet Andersen, Sørensen og Jessen fremkommet Licitationstilbud paa Udførelsen af nedennævnte Arbejder ved Inddæmningen Syd for Gasværket, nemlig:

1. for Bolværksarbejde langs

Inddæmningen 6,731 Kr. 25 Øre

2. for Forstærkning af Gasværkets

østre Skærm 1,650 Kr. 00 Øre

3. for Optagning af Gasværksskærmens

nordre og søndre Fløje 2,900 Kr. 00 Øre

Tilsammen 11,281 Kr. 25 Øre

(Se Mødet den 20de f. M. og den 23 Septbr.)

Uddrag fra byrådsmødet den 23. september 1897 - side 3

[Til første side](#)

[Klik her for at åbne den oprindelige kilde](#)

I anledning af en gennem Udvalget for Brolægnings-væsenet fra Stadsingeniøren derom fremkommen indstilling af 17de d. M. vedtoges det at sløjfe resten af den saakaldte "Wallensteins Skanse", beliggende ved byens sydlige grænse tæt ved Hads Herreds Vej, og bruge jorden til fyld langs skærmen for den ny inddæmning syd for Gasværket; Stadsingeniøren havde nemlig i sin indstilling henledet opmærksomheden paa, at det var nødvendigt snarest at skaffe den nødvendige fyld til stedet til dette foretagende, da det eller ikke vilde kunne naas at faa det i overenskomsten med Firmaet C. Langballe og Søn af 20de April 1893 nævnte areal færdig i rette tid, ligesom det allerede satte bolværk ogsaa vilde være udsat for alvorlige fare i vinterens løb, naar der ikke var tilstrækkelig opfyldning bag ved det. Hidtil var hovedmassen af fyld kommen fra Bispetofte men tilførslen derfra vilde standse i begyndelsen af den kommende maaned og en fra opmudringen af havnen paaregnet fyldmasse paa c. 3000 Kubikfavne vilde ikke nu kunne faas, da opmudringsarbejdet ved Havnen ikke var blevet paabegyndt saa tidligt som forudsat.

(se møderne den 17de Juni og den 18de Novbr.)